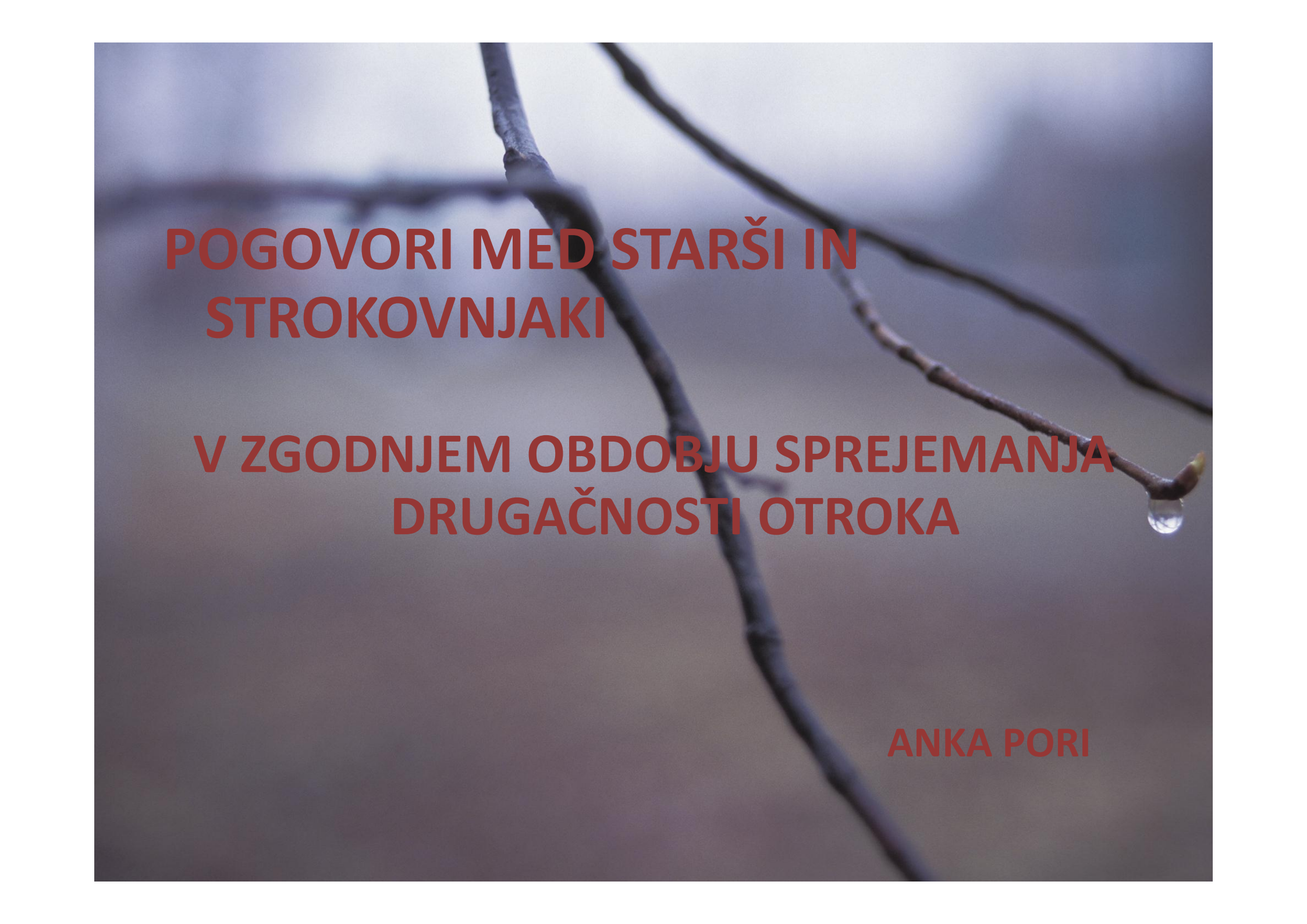

**POGOVORI MED STARŠI IN
STROKOVNJAKI**

**V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA**

ANKA PORI

*Mama: "Dotaknilo se me je, da imamo
starši skupno to, da odnos
zdravstvenih delavcev do nas zelo
škriplje."*

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

ČUSTVENA OBČUTLJIVOST MATERE

Å Mame so med nosečnostjo, porodom in prve dni po porodu čustveno izredno občutljive. In seveda tudi krhke. Odzivajo se na zelo subtilne znake v izrazu obraza, gibov telesa, na komaj zaznavno spremembo v intonaciji glasu in seveda še na mnogo drugih drobnih stvari, povezanih z njimi in z njihovim otrokom. Osebe v porodnišnicah se tega velikokrat sploh ne zaveda.

ČUSTVENA OBČUTLJIVOST MATERE

Å za vsako mamo je njeno rojevanje posebno in pomembno doživetje

Å primerno temu svojemu doživljanju poroda pričakujejo tudi odnos strokovnega kadra do njih in do otroka.

Å Zato jih brezosebnost, grobost in površnost v tem odnosu še dolgo boli.

ČUSTVENA OBČUTLJIVOST MATERE

Å Če pa se kaj zaplete med rojevanjem in po porodu, pa se bolečine, doživete v tem odnosu, ne da pozabiti.

Å Strokovni delavci bi morali vedno, ko se pogovarjajo z mladimi mamami, zelo paziti na način pogovora z njimi. Kakršen koli črni humor pri tako občutljivih osebah, kot so mlade mamice, je neumesten. Lahko povzroča nepotrebne dodatne strahove in bolečine, ki še dolgo ne pojenjajo.

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

SPOROČANJE SLABE NOVICE

Å Starši imajo pravico izvedeti resnico o svojem otroku.

Å In strokovnjaki imajo dolžnost sporočati dejstva o otroku staršem.

Å Kljub temu, da vemo, da bo starše bolelo, imajo le-ti pravico izvedeti resnico, kakršnakoli že je. Te bolečine staršem ne moremo odvzeti.

Å Lahko pa preprečimo, da bi bila zaradi napačnega sporočanja bolečina še večja.

SPOROČANJE SLABE NOVICE

Å Bolečina staršev boli tudi strokovnjake.

Å Tisti, ki otroka pozna, ga preiskuje in zdravi, tisti, ki dela z otrokom, je dolžan sporočati.

Å Sporočanje slabe novice zahteva veliko komunikacijsko sposobnost strokovnjaka (zdravnika, psihologa, specialnega pedagoga ...).

Å Znati mora ustrezno presoditi mamo in očeta in jima novico sporočiti na pravi način.

SPOROČANJE SLABE NOVICE

Å Vsaka mama in oče sta posameznika zase in kot taka potrebujeta individualni pristop.

Å Za tako stvar si mora zdravnik vzeti čas. Pogovor je potrebno načrtovati. Če je le mogoče, je potrebno na pogovor povabiti oba starša hkrati in jima povedati skupaj. Starša sta skupaj močnejša.

Å V pogovoru s starši mora biti strokovnjak spoštljiv in realen.

SPOROČANJE SLABE NOVICE

Å Strokovnjak naj bo pozitivno naravnan.

Å Včasih je zelo dobrodošla postopnost sporočanja.

Å Počakati mora na odziv staršev. Starši največkrat v šoku umolknejo. Tudi prisotnost v tišini ob šokiranih starših je bližina, ki jo ob težki novici starši potrebujejo. Tako vedo, da lahko vprašajo, ko bodo zmogli spregovoriti.

SPOROČANJE SLABE NOVICE

- Å Staršem je nujno potrebno ponuditi možnost ponovnega pogovora z zdravnikom. Ponuditi pa jim je potrebno tudi možnost drugega sogovornika (izkušenega psihologa, tudi preverjenega prostovoljca, starša s podobnimi izkušnjami).
- Å Ko se pojavijo vprašanja staršev, je nujno nanje pošteno odgovarjati
- Å Otrok in starši so vredni resnice in imajo do nje vso pravico

SPOROČANJE SLABE NOVICE

Å Zelo pomembno je, da zdravstveno osebje ne povečuje bolečine sprejemanja resnice o otroku pri starših z morebitnimi napačnimi postopki sporočanja (brezosebni pristop, mimogrede, med vrati, ob odhajanju ...), z vrednostnimi sodbami o otroku (kot da je ničvreden, manjvreden, nevreden ljubezni staršev ...), ali z napovedovanjem dokončnosti bodočnosti (iz njega nič ne bo, je za v zavod ...).

SPOROČANJE SLABE NOVICE

- Å Starši bodo na slabo novico, na novico, ki jih je globoko ranila, odreagirali. Nikoli ne moremo vnaprej predvideti, kakšna bo ta reakcija
- Å Reakcije staršev niso vedno prijetne za strokovne delavce. S svojim sporočilom smo jih močno ranili. Reakcijo, kakršnakoli že je, moramo s spoštovanjem sprejeti. Starši imajo pravico reagirati po svoje. Razumeti moramo njihovo bolečino, brez obtoževanja.

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

CELOTNO SPOROČILO

- Å Besedno sporočanje slabe novice in nebesedno izražanje svojega počutja in doživljanja ob tem, poimenujemo celotno sporočilo
- Å Starši bodo, ob vsej bolečini, ki jo čutijo, zdravniku zelo hvaležni, če bo pristopil do njih kot človek, ki je ranljiv.
- Å Ljudje nikoli ne komuniciramo samo besedno. Le zavedamo se ne prisotnosti in moči našega nebesednega sporočanja.

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

ŽALOVANJE ZA PODOBO ZDRAVEGA »IDEALNEGA« OTROKA

Starši doživljajo veliko izgubo. Sanje o njuni »idealni« družini so izpuhtele.

Šok

Reakcija: množica najrazličnejših čustev privre na dan, kot obup, zanikanje, jeza, nelagodnost, negotovost, kaj bo, občutja krivde in samoobtoževanja, tudi sram.

Močno so prisotna tudi ambivalentna čustva do otroka

ŽALOVANJE ZA PODOBO ZDRAVEGA »IDEALNEGA« OTROKA

Å Starši v svoji bolečini iščejo krivca.

Å Potrtost in žalost, včasih tudi zanikanje, po navadi najbolj dolgo vztrajajo.

Å Zgodi se socialni umik družine.

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

OSEBNOSTNO ZORENJE STROKOVNIH DELAVCEV

- Å Strokovni delavci smo samo ljudje.
- Å Ne rodimo se zrele osebnosti. Za to potrebujemo čas.
- Å Samo diploma ni dovolj. Tudi specializacija ne.
- Å Seveda bi bilo pri delu z ljudmi, še zlasti pri delu z ljudmi v stiski, dobro, pravzaprav nujno, da bi bili tisti, ki se srečujejo z njimi, izoblikovane osebnosti.

OSEBNOSTNO ZORENJE STROKOVNIH DELAVCEV

Å Strokovni delavci, ki se po svoji funkciji znajdejo ob čustveno razboleli mami, bi morali biti osebnostno zreli. Morali bi imeti tudi človeško globino in širino

Å Osebnostno zorimo počasi in postopoma. In tega se mora zavedati sleherni strokovni delavec, ki dela z ljudmi. Zavedati pa se mora, da se to ne zgodi kar samo po sebi, ampak je potrebno v tej smeri delovati.

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

TEORETIČNO IN IZKUSTVENO IZOBRAŽEVANJE STROKOVNIH DELAVCEV

“...Nadaljnje bivanje v porodnišnici sem doživljala kot moro. Osebjem se je do mene vedlo, kot da sem kužna. Vso osebjem se je izogibalo mojim vprašujočim pogledom in morebitnim vprašanjem, ki bi sledila. Nobene sproščenosti ni bilo več. Z nikomer se nisem mogla pogovarjati, ne o otroku ne o sebi. V meni pa je viharil tornado!

Sprašujem se, ali res mora biti tako. Ali se mame, ki je rodila prizadetega otroka, ne da kako drugače pomagati? Ali ni sama prizadetost dovolj hudo breme? Zakaj morajo mame prenašati tak odnos osebja do njih? To ni samo moja izkušnja. Podobne izkušnje, in še veliko hujše, ima večina staršev, ki se jim rodi prizadeti otrok.”

TEORETIČNO IN IZKUSTVENO IZOBRAŽEVANJE STROKOVNIH DELAVCEV

Potrebno bi bilo prodreti v sistem in vsebine:

dodiplomskega izobraževanja prihodnjih zdravnikov, babic in

medicinskih sester s temo, kako sporočati boleče informacije, da ne povzročamo še več bolečine, kot je potrebno, ter s temo, kako

komunicirati s čustveno ranljivejšimi pacienti

Zelo potrebno je teoretično in izkustveno izobraževanje specializantov

pediatrije in ginekologije o večplastnosti dogajanja in doživljanja ob rojstvu tako ali drugače prizadetega otroka.

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

ZGODNJA PSIHOLOŠKA POMOČ STARŠEM

Å Vse mame oz oba starša, ki se jim je rodil očitno prizadet otrok in jim je bilo to sporočeno, potrebujejo zgodnjo psihološko pomoč.

Å Motivirati jih je potrebno za pogovor/-e s psihologom, morda tudi s preizkušenimi prostovoljci že v bolnišnici

ZGODNJA PSIHOLOŠKA POMOČ STARŠEM

Å Tako kot se otroka z motnjo v razvoju ali le s sumom na to takoj napoti v razvojno ambulanto, bi bilo potrebno ranjenim materam (in očetom) takoj ponuditi psihološko pomoč.

Å Potrebno je v vseh porodnišnicah po Sloveniji ponuditi možnost preverjene prostovoljne pomoči izkušenih staršev in strokovnjakov .

**HVALA ZA
POZORNOST
!!**

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA

POGOVORI MED STARŠI IN STROKOVNJAKI
V ZGODNJEM OBDOBJU SPREJEMANJA
DRUGAČNOSTI OTROKA